

EGY HANGVERSENYÉVAD VÉGÉN

Ahogy iskoláink évvárásra készülnek, zenei életünk éve is befejeződik. Már maga az a tény, hogy az évad hagyományosan a fiatalok tanulmányi idejét követi országszerte, jellemzi fő célkitűzéseit: nyercjük meg az ifjúságot a komoly zenének, fiatal korban fejlesszük rendszeres igényné a zenehallgatást, mert csak így teremthető meg a jövő közönsége. Az Országos Fülharmónia iskolabérletei Nógrád megyében is ezt a célt szolgálják, de az a sok hangverseny is, melynek ott-hona döntő többségben a salgótarjáni zeneiskola szép hangversenyterme.

Az 1982/83-as hangversenyévad rangban igen jelentős eseményeket vonultatott fel. Hallhattuk a méltán világhírű *Liszt Ferenc Kamarazenekart*, *Lebotka Gábor* orgonaművészt, *Kodály Zoltán* énekművészt, *ifj. Fasang Árpád* zongoraművészt, *Koó Tamás* gordonkaművészt, hogy csak a legnagyobbakat említsem. A megyében működő három zeneiskola – a balassagyarmati, a salgótarjáni és a nagybányai – pedig több tanári és növendékkoncerttel járult hozzá az év sikeréhez. A *Salgótarjáni Pedagógus Kórus* 25. éves jubileumi koncerttel örvendeztette meg hallgatóit. A *József Attila Megyei Művelődési Központ Kamarakórusa* és a *Balassagyarmati Kamaragyüttes* megyénken kívül is szép eredményeket mondhat magáénak. A *Nagybányai Kamarazenekar* hat koncertjének egyikére olyan kitűnő szólótlistát csábított megyénkbe, mint *Geiger György* trombitaművész. A *Salgótarjáni Szimfonikus Zenekar* pe-

dig – megyei ifjúsági bérletkoncertjein kívül – hazánk legrangosabb koncerttermében, a budapesti Zenekadémián játszhatott, ahol *Jandó Jenő* zongoraművésznek lehettek partnerei. Ezen kívül szép elismerésben volt részük a Szimfonikus Zenekarok Országos Fesztiválján, Szolnokon.

Számszerűen is pezsgő, jól sikerült évet zárhatunk tehát. Mégis érdemes ezt a sikerlistát nagyító alá tennünk.

Elsősorban a nógrádi együttesek szempontjából szeretném vizsgálni az eseményeket, mert nézetem szerint még sok, ki nem használt lehetőség rejlik bennük. Nyitásként érdemes leszögezniünk: a rendezvények száma is bizonyítja, hogy olyan pedagógusok tanítanak zeneiskoláinkban, akik az aktív zenélést is ugyanolyan fontos dolognak tartják, mint a tanítást. Hiszen diplomájuk is két részből áll: a diplomatanítás és a diplomahangverseny együttes értékéért kapták. Tovább lépve elsősorban a Balassagyarmati Kamaragyüttesről, a Nagybányai Kamarazenekarról és a Salgótarjáni Szimfonikus Zenekarról essék szó. A két kamaragyüttes tagjai kivétel nélkül mind diplomával rendelkező zenészek, tehát ilyen értelemben nem tekinthetők amatőrnek. Működésük feltételei viszont – akár erkölesi, akár anyagi szempontból nézzük – bizony amatőr szintűek. Nem is az *amatőr* kifejezéssel van itt a gond, hanem azzal, hogy már mindhárom együttes túlnőtt azon a szinten és időn, amikor alkalmoszerű fellépések, csak személyes kapcsolatokon múló szerepelteté-

sek kielégíthetik igényeiket. És ami még fontosabb: jelenlegi körülményeik nem biztosítanak megfelelő alapot fejlődésükhöz. A zene, mint minden művészeti ág, produktív cselekvés, a befogadókkal együtt él, annak közönség kell, nélkülük nem létezik.

A zenészekről nem várható el, hogy saját magukat „árulják”. Jelenleg a műsor- és közönségszervezői feladataik elvonják őket valódi feladattól, és természetesen nem lehetnek teljesen sikeresek önmenedzselő próbálkozásaik, hiszen nem ilyen irányú a képzettségük. Emiatt történhet meg, hogy zsúfolódnak rendezvények egy bizonyos helyen, miközben máshová nem jutnak el, oda, ahol pedig valódi népművelői funkciót tölthetnének be. Egyetlen példát: Nógrád megye bővelkedik üzemekben, vállalatokban, mindenütt van üzemi kulturális bizottság – csak kapcsolatot kellene létesíteni velük. (Talán a most megszervezett összevonas, ami a megye sok művelődési házát érinti, tudna segíteni ezen a hiányosságon.) Együtteseink már több helyen és alkalommal szakmailag bizonyították, hogy megfelelnek a valódi követelményeknek. Valódi „apjuk” mégsincs. Az a véleményem és sok évre épülő tapasztalatom, hogy egy olyan menedzserre (menedzserekre) lenne szükségük, aki (akik) szakmailag is és emberileg is rendelkezne az említett kapcsolatok létrehozásához szükséges tulajdonságokkal. Hogy ez az út járható, arra példa a megyei kórusmozgalom. Olyan kórusvezetőink vannak, akik élnek-halnak a mozgalomért. Már évtizedekkel ezelőtt elkezdhatték ezt a munkát, amelynek persze nagyobb hagyománya is volt, mégis az ő serény munkájuk eredménye az a sok és jó színvonalú kórus, amely ezen a tavaszon bizonyított az *Éneklő ifjúság* rendezvényein.

Külön kell szólni a szimfonikus zenekarról, amelynek esetében némileg fordított a helyzet. A megye területén

az ifjúsági bérletek hangversenyein rendszeresen jelen vannak; az általuk közvetített zene ifjúságnevelő funkciójáról már többször olvashattunk. Egy városi szimfonikus zenekarnak viszont egy évadot nem szabadna *évi egyetlen (!)* felnőtt koncerttel zárni. Tartanának az üres háztól? És ha a zenekar oldaláról csak a műsorválasztáson múlik a siker? (Mert a közönséget se felejtjük ki!) Már volt olyan év, amikor könnyebb műsorral próbálkozott a rendezőség, volt is telt ház, volt siker – szintén egyetlen alkalommal. Pedig az olyan opera-, operettest, mint amilyen pár éve elhangzott *Ötvös Csilla, Kukely Júlia, Gulyás Dénes, a Magyar Állami Operabáz* fiatal művészei közreműködésével minden nagyobb településünk *szervezett (!)* közönségének tetszene.

Tehát nem egészen a műsorpolitikával van baj, a zenekar szívesen játszik operettet is, Beethoven-szimfóniát is, ha van hol és van kinek! Az az érzésem, hogy a megyének sokkal több mozgósítható kulturális értéke van, mint amennyi pillanatnyilag bekerül közművelődésünk vérkeringésébe. Újabb példa: hat évvel ezelőtt senki nem hitte el Nagybatonyban, hogy egy induló kamarazenekar koncertjén telt ház lesz. Az volt (és gyakran van azóta is): mondhatni, már törzsközönséggel. Salgótarfánt is meg lehetne mozgatni. Persze ez nagy munka, és nem is megy máról holnapra. De addig amíg a szimfonikus zenekar foglalkoztatottsága nem oldódik meg, nem lehet szó szakmai továbblépésről. Sem a zenekar kategóriáját, sem dotálását illetően, mert ez is a foglalkoztatottság függvénye. Bűvös körnek látszik, pedig ki lehet törni belőle.

Van még egy része zenepedagógusainknak, akik még kevésbé bizonyíthatnak, mint a szimfonikus zenekar tagjai. Ők az immár zenekari létszámnak csaknem megfelelő számú képzett fúvószenészek. Azokon a mi-

nősítő fesztiválokon, ahol kisegítették például a Bányász Fúvószenekart, a zsüri csodálkozva kérdezte, hogy miért nem kérték a koncertzenekari címet, ugyanis a követelményeknek pályázat nélkül megfelelt a zenekar. Csak hogy arról nem tudtak, hogy a diplomás zenészeket (nem tudom, miért) nem fizetik meg a zenekarok, ezért állandó tagságot nem vállalnak megyei együttesnél, hiszen ebben szakmailag nem látnak perspektívát. Ezt a gondot egy városi fúvószenekar oldhatná meg, melynek létszáma öt perc gondolkodási idő alatt – koncertzenekari szinten – összeállítható. Még mielőtt leszögeznénk, hogy mindez anyagi fedezet kérdése, jó lenne azt is hozzávetni, hogy milyen hátrányokkal jár – anyagi és művészetpolitikai szempontból egyaránt –, ha értékeinket nem hasznosítjuk. A művészet áru

vagy nem áru voltáról folyó vitáink közepette se feledjük el, hogy pénzben aligha mérhető eredményeket hozhatnak.

Tudom, hogy amit leírtam nagyrészt kiforratlan ötletek halmaza. Ráadásul azzal is tisztában vagyok, hogy ez mind a zenész szemüvegén keresztül néz ki így. Hogy mégis a nyilvánosság elé bocsátom, annak az az oka, hogy zenésztársaim nagy része is hasonlóan gondolkodik ezekről a kérdésekről, mert szeretnének többet és jobban dolgozni. Kizárólag ez vezette tollamat. Sok szakmáját szerető és érte tenni akaró emberről van szó, akik „próféták” szeretnének lenni szűkebb patriájukban. Őszintén remélem és kívánom, hogy megfelelő irányítással lehetnek majd.

BECZE LAJOSNÉ

